

המהלך הראשון של הסניגוריה הסתיים כמעט באסון מבחינה מ'שפטי'ת נראה מהלך ההגנה כמעט כנסיין התאבדות

נ סיון ההתאבדות של ערתי ההגנה במישפט דמיאניוק, אניטה פריצ'ארד, החזיר למישפט את מימד המוות, מימד שאבר לו בין עדויות ניצולי טרבלינקה לסיכסוכי הסניגוריים.

מישפטו של איוואן ג'ון דמיאניוק צבר לו מועדון מעריצים מכורים, אשר בכל שעה פנויה מקשיבים למהלכו ברדיו או צופים בו בטלוויזיה. אם בתחילת המישפט היו העדים ניצולי טרבלינקה, שסיפרו על זוועות הנאצים, הרי שזמן עבר מוקד ההתעניינות מהם אל העדים המומחים, שהציגו לפני בית-המישפט את פילאי הטכניקה, ואל מריבות הסניגורים. הנאשם, איש אפור, חסר-ברק, נשכח מעט לחלוטין בהצגה הגדולה.

חקירת סירטי מתח

ה ציבור מתעניין בשאלות מדוע פוטר מרק אוקונור הווה ומדוע עויין השופט רוב לוין את יורם שפטל, הסניגור הישראלי. אהדת הציבור כולו הופנתה לאחרונה אל מיכאל שקל, התובע המבריק והמעמיק, שעשה לעריההגנה את מה שעושה להם פרי מייסון האגרי בטלוויזיה.

הרגע הדרמאטי: שקד לוחץ על פריצ'ארד מימד המוות הוחזר

לשחוק את מסמך טרוניקי עד דק — כפי שהבטיח עורך-הדין שפטל כנאום-הפתיחה שלו. המומחיות של הסניגוריה לא הצליחו אפילו לפרוץ סדק בחומה הנוצרה שבנתה התביעה. אחרי שנהרס המיתרס הראשון של ההגנה, מה עומדים הסניגורים לעשות? התביעה, בתורה, הביאה עדי-ראייה שזיהו את הנאשם כאיוואן האיום. היא הביאה את מיסמך טרוניקי, הקושר אותו לס"ס ולפעולות-התועבה שלו. היא הציגה לבית-המישפט את הצלקת שתחת בית-ישיחו של הנאשם, צלקת שהוא עצמו הורה כי באה לו מחותמת סוגיהם שקועקעה שם, ואשר הוא ניסה למחוק אותה. הוא הורה כי באחת מבקשות הכניסה לארצות-הברית רשם

עוברו: הוא הוסגר לישראל, אחרי שנשללה ממנו אזרחותו האמריקאית. יתכן שטוב היו עושים הסניגורים אילו למדו משגיאות העבר, והחליפו את העדים המומחים שלהם לפני בית-המישפט הישראלי. אבל מריבות הסניגורים העיבו על המחשבה המישפטית הטהורה, ויתכן שגם קשיים כספיים תרמו לכך ששתי העדות חזרו ובאו לישראל, והוצגו על-ידי שקד ככלי ריק.

גם פרטים מעמיקים על הופעותיהן בבתי-המישפט באמריקה ועל כישלור נותיהן או הצלחותיהן שם. כמירע זה הוא נעזר בכישורו רב, כאשר חקר אותן חקירה נגדית צולבת, לפי מסורת מיטב סירטי-המתח. הוא השתמש בטכניקות של חקירה נגדית כזיקוקי-דינור.

עפר ואפר
כיום אין כל ספק כי ההגנה נכשלה לחלוטין כנסיונותיה

התאבדות

הסניגוריה

לסניגוריה בתיק אין כנראה משאבים נרחבים כל-כך למצוא עדי-הגנה. לא עומד לרשותה צוות המחלקה לזיהוי פלילי של מישטרת ישראל וכל מומחה-המדינה. שפטל וג'ון גיל נאבקים על השגת כל עד מומחה במישפט. עד היום הם השתמשו באותן עדות-ההגנה שהעידו

לאחר שסיים התובע את חקירתו הנגדית של הנאשם, והצליח לסבר אותו בסתירות ושקרים, עבר אל עדות התביעה המומחית, ושכר אותן על דוכן-העדים.

שבירת עד מומחה אינו דבר של יום-יום בבית-המישפט. בדרך כלל עדים מומחים נשאלים על חוות-הרעת המיקצועית שהגישו ועל פרטי השכלתם, ולרוב הם עומדים בכך יפה מאוד. היתה זו הפתעה רבת, כאשר הצליח שקד לקעקע את עדותה של המומחית הראשונה, עדנה רוברטסון. במקום עדה מומחית, המבינה בניבכי המדע והמיכון המודרני, חשף שקד את העדה הקשישה רוברטסון כחובבנית מוחלטת, שלמדה את מיקצוע כתבי-יד לאחר שיצאה לגימלאות, כפי שאחרות לומדות סידור-פרחים.

העדה השניה, אניטה פריצ'ארד, לא עמדה בחקירה הנגדית טוב יותר. היא הרגישה כל-כך אומללה, שניסתה השבוע להתאבד.

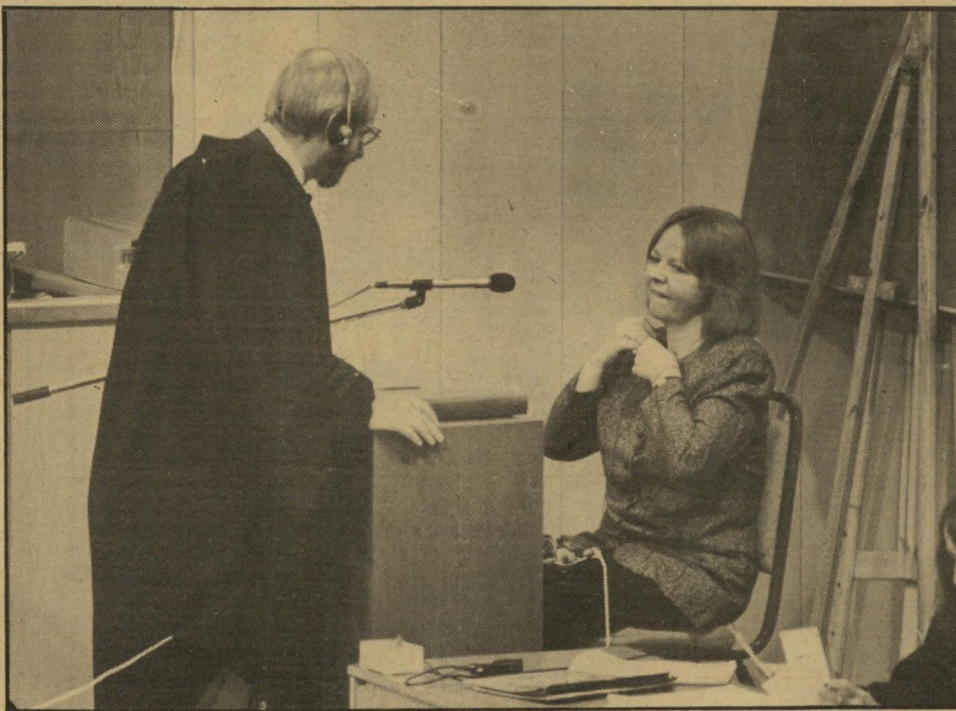
אבל אין לראות בכך רק את כישלון ההגנה. יתכן שבמישפט אחר, ללא המעקב הציבורי וללא המשאבים העצומים שמקבלת התביעה במישפט זה, לא היה התובע מצליח לגלות את ערותן של העדות, לפחות לא בקלות כזו. התובע שקד, אדם מעמיק וחוקר מבריק, נתמך בידע אינטופי שמתקבל אצלו מגדולי המומחים במדינה. הוא נעזר בפסיכולוגים, בקרימינולוגים, ביולוגים ובכל מומחה אחר היכול להטיל אור על השאלות השנויות במחלוקת במישפט.

הוא גם השיג מידע מפורט על עברן של עדות-ההגנה, על השכלתן, על האוניברסיטות שבהן למדו ועל הזמן שהקדישו ללימודים אלה. הוא השיג

שהיה בסוביבור, אם כי הוא מתכחש לכך כעת, וטוען שהיה זה שקר. התביעה הראתה בחקירתו הנגדית של הנאשם שיש שאלות אשר עליהן הוא מסרב להשיב, ויש דברים בהם הוא כנראה משקר.

נגד כל הראיות הללו, הביאה עד כה ההגנה גירסת-אליבי של הנאשם, שלא נשמעה אמינה במיוחד, ושתי עדות, שהתביעה עשתה מהן עפר ואפר. אחרי פיטוריו של אוקונור, הבטיח שפטל כי יש בידו עדויות חדשות בדבר אלפרד ביליץ, גרמני ששירת בטרבלינקה באותה תקופה, ואשר הוא בעצם איוואן האיום. הוא הבטיח עדויות של עשרות ניצולי-טרבלינקה, אשר לפנייהם הוצגה תמונתו של דמיאניוק והם לא זיהו אותה. הוא גם ציין שביא את הרוזן אלכסיי טולסטוי כהיסטוריון מומחה, ועד-ההגנה שיספר על זיופי הק"ב.

כאשר יפתח המישפט שוב, בתחילת ספטמבר, תהיה לסניגורים הזדמנות לתקן את הרושם שעשו העדות הראשונות, ולנסות להכניס לליבו של בית-המישפט את הספק הסביר, הדרוש כדי לזכות את ג'ון דמיאניוק. כמו ידיהם עשו הסניגורים את המשימה הזאת קשה הרבה יותר, כאשר התברר כי עדותיהן הראשונות היו חובבניות, חסרות כל רקע מדעי.

עדה פריצ'ארד עם סניגור גיל מול משאבים עצומים